

Warszawa, dn. .05.2021 r.

**Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich**

w odpowiedzi na pismo pana Stanisława Trociuka Zastępcy Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 22 kwietnia 2021 r., dotyczące działań Rzecznika Praw Obywatelskich związanych z nowelizacją ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, uprzejmie informuję, że:

1. W okresie stanu wojennego internowano 9736 osób (w tym 1008 kobiet). Warto w tym miejscu zwrócić uwagę, że nie wszystkie te osoby internowano z przyczyn politycznych. W gronie tym znaleźli się również: a) byli członkowie władz partyjnych i państwowych, na czele z Edwardem Gierkiem, internowani z przyczyn propagandowych (32 osoby); b) osoby o przeszłości kryminalnej (niepełna 500 osób); c) osoby internowane z powodu działań operacyjnych prowadzonych przez służby podporządkowane Ministerstwu Spraw Wewnętrznych – w celu donoszenia na internowanych kolegów, lub w celu uwiarygodnienia ich pozycji w środowisku opozycyjnym (brak szacunków dotyczących liczebności tej grupy).
2. Dokładne określenie liczby osób powołanych (pod pozorem realizacji powszechnego obowiązku obrony) do pełnienia zasadniczej służby wojskowej, lub czynnej służby wojskowej (w ramach ćwiczeń wojskowych) z przyczyn politycznych (za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce) w odniesieniu do okresu: 1 stycznia 1956 r. – 31 lipca 1990 r., nie jest niestety – przy obecnym stanie wiedzy – możliwe.

#Moja NIEPODLEGŁA.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
adres do korespondencji: 02-676 Warszawa, ul. Janusza Kurtyki 1
tel. (22) 581-85-22; fax(22)581-85-24

www.ipn.gov.pl

Natomiast w okresie od 1 listopada 1982 r. do 28 lutego 1983 r. powołania otrzymało (według ustaleń IPN) co najmniej 1447 rezerwistów wezwanych na „ćwiczenia”, a także 264 poborowych skierowanych do odbycia zasadniczej służby wojskowej. W latach 1956–1990 władze PRL kilkakrotnie korzystały z formy represji, polegającej na wysyłaniu osób niewygodnych do wojska pod pozorem ćwiczeń, lub zasadniczej służby wojskowej. Nie zawsze miało to jednak przyczyny polityczne. I tak np. w 1976 r. na „ćwiczenia” wytypowano nie tylko osoby zaangażowane wcześniej w działania opozycyjne, lecz również kilka innych grup osób. Jak wynika ze sporządzonej w 1976 r. notatki służbowej szefa Zarządu Mobilizacji i Uzupelnień Sztabu Generalnego Wojska Polskiego Stanisława Mroczi, w gronie wytypowanych znaleźli się „żołnierze rezerwy posiadających przydziały mobilizacyjne”, „osoby nie podlegające obowiązkowi służby wojskowej”, „osoby o nieznanym miejscu pobytu” oraz poborowi (z pięciu roczników), których proponowano powołać w czerwcu 1976 r. do zasadniczej służby wojskowej. Były wśród nich osoby karane za „przestępstwa przeciwko podstawowym interesom politycznym i gospodarczym PRL”, „przestępstwa przeciwko mieniu i przestępstwa gospodarcze”, „przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu”, „działania destrukcyjne powodujące zniszczenia, rozprężenie itp.”, „inne przestępstwa”. Dokładniejsze dane na ten temat posiada być może Ministerstwo Obrony Narodowej.

3. IPN nie posiada informacji na temat liczby osób wymienionych w punktach 1 i 2, którym Skarb Państwa wypłacił odszkodowanie.

#Moja NIEPODLEGŁA.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
adres do korespondencji: 02-676 Warszawa, ul. Janusza Kurtyki 1
tel. (22) 581-85-22; fax(22)581-85-24

www.ipn.gov.pl